

Alcea rosea

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Alcea rosea* kent een lange geschiedenis. De geslachtsnaam *Alcea* is afgeleid van het Griekse woord *alkaia*, wat verwijst naar een soort kaasjeskruid, of van *altheo*, wat genezen betekent. Dit verwijst naar de medicinale eigenschappen die vroeger aan de plant werden toegeschreven. De soortaanduiding *rosea* betekent simpelweg rozerood of rooskleurig, verwijzend naar de meest voorkomende bloemkleur van de wilde vormen. In het Nederlands staat de plant bekend als de Stokroos. Deze naam is zeer toepasselijk, aangezien de bloemen langs een lange, stevige stengel (stok) groeien en qua vorm doen denken aan een roos.

Taxonomie

De taxonomische indeling van *Alcea rosea* is als volgt:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Malvales
- Familie: Malvaceae (Kaasjeskruidfamilie)
- Geslacht: *Alcea*
- Soort: *Alcea rosea*

Foto: Peter Hellings

Synoniemen

De plant is in de botanische literatuur en de handel onder verschillende namen bekend geweest. Het belangrijkste en meest voorkomende synoniem, dat door Linnaeus werd gebruikt maar nu als verouderd wordt beschouwd, is:

- *Althaea rosea*
- *Althaea sinensis*
- *Alcea biennis*
- *Alcea ficifolia* (hoewel dit soms als een aparte soort of hybride, de Vijgenbladstokroos, wordt gezien, worden ze vaak verward).

Variëteiten en cultivars

Er is een enorme diversiteit aan cultivars ontwikkeld, variërend van enkelbloemige tot gevuldbloemige varianten en van torenhoge planten tot dwergvormen. Enkele bekende reeksen en specifieke cultivars zijn:

- *Alcea rosea* 'Nigra' (ook wel 'The Watchman' of 'Blacknight' genoemd, met zeer donkere, bijna zwarte bloemen)
- *Alcea rosea* 'Chater's Double' (een bekende groep met volledig gevulde bloemen in diverse kleuren zoals wit, roze, rood, geel en paars)
- *Alcea rosea* 'Chater's Double Icicle' (gevuld wit)
- *Alcea rosea* 'Chater's Double Salmon' (gevuld zalmroze)
- *Alcea rosea* 'Peaches 'n' Dreams' (gevulde, perzikroze bloemen)
- *Alcea rosea* 'Simplex' (de wilde, enkelbloemige vorm)
- *Alcea rosea* 'Majorette' (een dwergserie, vaak halfgevuld)
- *Alcea rosea* 'Spring Celebrities' (een serie dwergstokrozen)
- *Alcea rosea* 'Spotlight Mars Magic' (enkelbloemig rood)
- *Alcea rosea* 'Spotlight Polarstar' (enkelbloemig wit met geel hart)
- *Alcea rosea* 'Spotlight Sunshine' (enkelbloemig geel)
- *Alcea rosea* 'Halo' serie (o.a. 'Halo Red', 'Halo White', gekenmerkt door een contrasterend oog in het midden)
- *Alcea rosea* 'Creme de Cassis' (bessenkleurig met lichte randen)
- *Alcea rosea* 'Summer Carnival' (een zaadmengsel van gevulde bloemen)
- *Alcea rosea* 'Fiesta Time' (roze, franjeachtige bloemen)

Familie

Alcea rosea behoort tot de familie Malvaceae, oftewel de Kaasjeskruidfamilie. Deze familie omvat ook bekende geslachten zoals *Hibiscus*, *Malva* en *Lavatera*. Kenmerkend voor deze familie is de opbouw van de bloem, waarbij de meeldraden vaak zijn samengegroeid tot een zuil die de stamper omhult.

Hoogte

De hoogte van de stokroos is een van zijn meest onderscheidende eigenschappen. De klassieke *Alcea rosea* bereikt doorgaans een hoogte van 150 tot 250 centimeter. Onder ideale omstandigheden kunnen sommige exemplaren zelfs de 300 centimeter aantikken. Er zijn echter ook dwergvariëteiten gekweekt, zoals de 'Majorette'-serie, die aanzienlijk lager blijven en vaak tussen de 60 en 90 centimeter hoog worden.

Bloemkleur

Het kleurenpalet van *Alcea rosea* is uitzonderlijk breed. De bloemen komen voor in vrijwel elke kleur behalve echt blauw en helder groen. De kleuren variëren van zuiver wit, crème en zachtgeel tot diverse tinten roze, oranje, rood, violet en dieppaars. Bijzonder populair zijn de bijna zwarte cultivars, die in werkelijkheid een zeer diepe kastanjebruine of purperen tint hebben. Veel cultivars hebben bovendien een contrasterend hart of een 'halo' in het midden van de bloem.

Bladkleur

Het blad van de stokroos is middelgroen tot donkergroen van kleur. De textuur is ruw en enigszins behaard. De bladeren zijn groot, hartvormig aan de basis en worden naar boven toe langs de stengel meer handvormig gelobd (vijf- tot zevenlobbig). Het blad vormt in het eerste jaar een laagblijvend rozet.

Bloeiperiode

De bloeiperiode valt in de zomermaanden. *Alcea rosea* bloeit doorgaans van juni of juli tot in september. De bloei begint aan de onderkant van de bloemstengel en werkt zich langzaam naar boven toe, waardoor de plant gedurende een lange periode kleur geeft aan de tuin.

Standplaats

Stokrozen verlangen een zonnige standplaats. Ze gedijen het beste in de volle zon, wat de bloei bevordert en helpt om het blad na regen snel te laten drogen (wat belangrijk is ter preventie van schimmelziekten). De plant geeft de voorkeur aan een voedzame, humusrijke en goed waterdoorlatende grond. Vanwege hun hoogte zijn ze gevoelig voor wind; een beschutte plek tegen een muur, schutting of achterin de border is daarom ideaal.

Herkomst

De exacte oorsprong van *Alcea rosea* is moeilijk te achterhalen omdat de plant al eeuwenlang in cultuur is. Men vermoedt dat de soort oorspronkelijk afkomstig is uit het zuidwesten van China of het oostelijke deel van het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten (Turkije/Palestina). In de 16e eeuw werd de plant in West-Europa geïntroduceerd, vermoedelijk via de Balkan of door kruisvaarders meegenomen.

Soort gewas

De stokroos wordt botanisch gezien meestal beschouwd als een tweejarige plant (*biennale*). In het eerste jaar vormt de plant een bladrozet en een penwortel, en pas in het tweede jaar schiet de bloemstengel omhoog, bloeit de plant en sterft deze na de zaadvorming af. In de praktijk gedragen sommige cultivars zich echter als kortlevende vaste planten, vooral als de bloemstengel direct na de bloei wordt afgeknipt voordat de plant veel energie steekt in zaadvorming.

Vermeerderingswijze

De primaire vermeerderingswijze is via zaad. *Alcea rosea* zaait zichzelf gemakkelijk uit. Als de zaden aan de plant rijpen en op de grond vallen, kiemen ze vaak nog hetzelfde najaar of het volgende voorjaar. Voor specifieke cultivars wordt soms in kassen gezaaid om de jonge planten een voorsprong te geven. Omdat stokrozen kruisbestuivers zijn, kunnen zaailingen van hybriden afwijken van de moederplant.

Klimaatzone

Alcea rosea is goed winterhard en wordt doorgaans ingedeeld in USDA-zones 3 tot 9. De plant kan strenge vorst verdragen, hoewel jonge rozetten in zeer strenge winters zonder sneeuwdek soms wat bescherming kunnen gebruiken. Te veel vocht in de winter is schadelijker voor de wortels dan de kou zelf.

Insecten

De bloemen van *Alcea rosea* zijn zeer aantrekkelijk voor bestuivende insecten. Ze worden frequent bezocht door bijen en hommels, die zich voeden met de nectar en het stuifmeel. Daarnaast trekken ze vlinders aan. Aan de negatieve kant zijn stokrozen gevoelig voor aantasting door de snuitkever (die gaatjes in de knoppen boort) en slakken, die vooral het jonge blad in het voorjaar eten. Hoewel geen insect, is het belangrijk te vermelden dat de plant zeer vatbaar is voor roestschimmel (*Puccinia malvacearum*), wat vaak verward wordt met insectenschade.

Althaea Rosea
HOLLYHOCK

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com
Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com
Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:558694-1>

<https://www.rhs.org.uk/plants/562/alcea-rosea/details>

<https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=282542>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Alcea</i> (genezen/kaasjeskruid), <i>rosea</i> (roze). NL: Stokroos.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Malvaceae, Geslacht: <i>Alcea</i> , Soort: <i>Alcea rosea</i> .
Synoniemen	<i>Althaea rosea</i> , <i>Althaea sinensis</i> , <i>Alcea biennis</i> , <i>Alcea ficifolia</i> .
Variëteiten en cultivars	'Nigra', 'Chater's Double', 'Peaches 'n' Dreams', 'Simplex', 'Majorette', 'Spotlight' serie, 'Halo' serie, 'Polarstar', 'Mars Magic', 'Blacknight', 'Spring Celebrities', 'Creme de Cassis'.
Familie	Malvaceae (Kaasjeskruidfamilie).
Hoogte	150-250 cm (dwergvormen 60-90 cm).
Bloemkleur	Wit, geel, roze, rood, oranje, paars, bijna zwart. Vaak met contrasterend hart.
Bladkleur	Middelgroen tot donkergroen, ruw en behaard.
Bloeiperiode	Juni/juli tot september.
Standplaats	Volle zon, beschut tegen wind, voedzame en goed doorlatende grond.
Herkomst	Waarschijnlijk Zuidwest-China of Midden-Oosten/Oost-Middellandse Zeegebied.
Soort gewas	Tweejarig, soms kortlevende vaste plant.
Vermeerderingswijze	Zaad (zaait zichzelf makkelijk uit).
Klimaatzone	USDA 3 tot 9 (goed winterhard).
Insecten	Trekt bijen, hommels en vlinders aan. Gevoelig voor snuitkevers en slakken.